

Edita Havelková – scénář k rozhlasové reportáži

„Moje první, co jsem uměla, tak nevím jestli to můžu říct..tak bylo ‚Ty německá sviňo‘. To bylo první, co jsem se naučila a já jsem toto říkala a viděla jsem, že se mně všichni smějou, protože oni byli Češi a já Němka.“

Touto větou začalo vyprávění paní Havelkové o jejím osudu neodsunuté Němky. Paní Havelková pochází z německé rodiny, která žila v Hanušovicích. Všichni její příbuzní byli po válce odsunuti do Německa. Jen rodina paní Havelkové zůstala, protože její tatínek onemocněl tuberkulózou. Kvůli jeho nemoci neprožila dětství doma, ale u babičky v Horních Hanušovicích

Když nastoupila do školy, neměla to jednoduché. Mluvila jen německy, česky vůbec neuměla.

„Jinak potom, když už jsme tady bydleli dýl, jsem se začala učit česky. Začala jsem chodit v březnu do první třídy, takže jsem neuměla česky, takže to je jasné že mě nechali propadnout. Druhým rokem už jsem do školy nastoupila a už jsem česky uměla, takže to bylo v pohodě.“

Pomohly jí paní učitelky a hlavně každodenní rozhovory s českými kamarády. I přesto, že základní školu vyšla v 17 letech ze 6. třídy, dokázala si v dalších letech doplnit středoškolské vzdělání.

V jejím životě hráli přátelé vždycky důležitou roli – jak v dětství tak i v dospělosti. Mnohá z těchto přátelství přetrvala do dneška. Paní Havelková s úsměvem vzpomínala na kamarádky ze Sokola, se kterými se pravidelně setkává doposud.

Životního partnera potkala také ve svém rodišti a láskyplný vztah jim vydržel až doposud. S manželem získala novou rodinu a nové příbuzné. S německými příbuznými byla nucena udržovat vztah pouze prostřednictvím občasných telefonátů. Navštívila je jen jednou a s potěšením viděla, že nijak nestrádají, ale mají se dokonce lépe než ona tady. Kvůli tomu měla také potíže v práci, Když to potom vyprávěla v zaměstnání, byla napomínána za obdivování západního způsobu života.

„Když se mě v práci zeptali, jaký to bylo, řekla jsem po pravdě, že na to, že tam odešli, se mají daleko líp než my. Tak byli za manželem..“

I přes všechny životní kotrmelce zůstala paní Havelková životní optimistkou. I přesto, že paní Havelková zažila mnoho špatných a těžkých chvílí, je za ně ráda. Všem lidem přeje to, co jí v životě nejvíc pomohlo – štěstí na dobré lidi, které v životě potkala.

„Celkem v životě jsem narazila na dobré lidi. Nemůžu říct, že by mně někdo ubližoval nebo že bych měla nějakou takovou vzpomínku.“

Nikdy jsem se nesetkala s tím, že by mně někdo dával najevo, že jsem Němka.

Takže jsem prožila v těch Hanušovicích pěkný život.“